

EGY KÜLÖNÖS «POSTE RESTANTE».

A mikor Londai Imrét, azt a szép, nagy szál embert egy januári napon halva hozták haza a vadászatról, sokat beszéltek az emberek. Olyan szerencsétlenül bukott keresztül valami hótakarta fatörzsön, hogy estében eldőrdülő fegyvere nyomban megölte. Legalább Dénes Józsi, a jó barátja, a kivel aznap kettesben együtt vadásztak, így mondta el az esetet. Nem első, nem is utolsó eset volt ez, a míg vadászok lesznek, aztán meg semmi lehetetlenség sincs benne, de azért azok között, a kik közelebbről ismerték a viszonyokat, a szerencsétlenség hírére valami titkolódzó suttogás támadt. Annyi bizonyos, hogy a Londai Imre felesége talán túlságosan is szép asszony volt, no meg, hogy Dénes Józsi mindennapos volt a házuknál, hát nem csoda, hogy volt olyan is, a kinek ez a körülmény nagyon fúrta az oldalát. A vége természetesen, mint minden ilyen suttogásnak az lett, hogy az illetékes hatóság kezébe vette a dolgot. Gyanuba vették Dénes Józsit, gyanuba vették a szép öz-

vegyet, keresték kutatták az előzményeket, vizsgálta minden lépésükre, tettükre, de semmi gyanusat sem tudtak kisütni. Csak egy csomó szakértőt tudtak összeveszítettetni: az egyik a sebcsatorna irányából azt következtette, hogy a lövés messziről történt, tehát a saját fegyverének kisése nem okozhatta halálát; a másik az áldozat lőporfüstös, megpörkölt ruházatára utalt s szerinte a lövés közvetlen közelből történt; a harmadik, a negyedik is állított valamit, a min aztán tisztességesen összekaptak. Dénes Józsi meg megmaradt az állítás mellett. Ő rajta kívül csak a nagy Isten volt a tanuja az esetnek, az meg nem avatkozik az emberi biráskodásba; majd itél ő annak idején tévedhetlenül, igazságosan.

Mire kitavaszkodott, az ügyészség gyanuokok hiányában elejtette a vádat. A suttogók is belefáradtak s lassan napirendre tértek volna fölötte, ha közbe nem jő egy második szerencsétlenség, a mely megint a lapok hasábjaira dobta a Londai-ügyet.

★

Május hó 16-án a reggeli órákban a külső soron sebes hajtásban haladt egy bérkocsi. A kocsiban a rendőrvilág jól ismert alakja, Bunkán János rendőrtiszt ült. A kezében valami iratot tartott, azt betüzgette.

«A csatolt jelentés szerint özvegy Londai Imrénének a külső soron fekvő 51. számú villája parkjában ma hajnalban Jónás Pált, a tulajdonos kertészét meggyilkolva találták.

Vegye kezébe az ügyet Bunkán.

Sok szerencsét!

Szalay, főkapitány.»

Ez állt az iraton. Hozzá volt mellékelve egy rendőraltiszti irónnal sietve megírt jelentése, mit a helyszínről küldött a központba. Bunkán zsebébe gyűrte az iratokat s a kocsist sebesebb hajtásra nógatta. Akkor már a külső soron jártak. A város gyorsan maradt el mögöttük. A vonal-egyenes műút, két oldalán kertek, villák, szántóföldek váltakoztak s mintegy ezer méternyi távolban feltűnt a Londainé kastélyszerű épülete. Odaérve Bunkán megállítá a kocsit. Szép nagy épület volt; az útfelőli részen aranyozott hegyű rácskerítés, míg az épület mögött az öt hold területű parkot magas deszkafal övezte. Úgy látszik, ismerte a helyet, mert a főbejáratot melőzve, a deszkafal mellett húzódó dülő-útnak tartott, a mely a kocsik részére készült hátsó bejárathoz vezetett s a melyen a parkon át el lehetett jutni az épület hátsó részébe. Az éjszakai esőtől puha volt a talaj s Bunkán vizsgálódva, olykor le-lehajolva ért a hátsó kapuhoz, a mely előtt az út egy darabon sárga agyaggal volt fel-

töltve. Vizsgálódva haladt a parkon át vezető ösvényen s bár messziről látta az épülettől mintegy 100 méternyire a parkban összeverődött csoportot, épen nem sietett. Hogy előbbre jött, őt is észrevették. Vagy tizen lehettek. Egy pár álldogáló rendőr, egynehány ijedtképű cseléd s a szomszéd kertész két vinczellérje. Egy terebélyes diófa alatt álltak félkörben, báméskodva. Előttük a sárosra taposott földön ott feküdt Jónás Pál, a volt kertész, vértől, esőtől átázva, kuszált hajjal, sápadt arczczal, mereven, holtan.

A rendőr-altiszt a közeledő Bunkán elé sietett s rövid jelentést tett.

— Úgy látszik, valami tolvajt üldözhetett, a ki aztán ellene fordult s lemészárolta. Erős zseb-késsel okozott három halálos szúrás van rajta s keményen küzdhetett, mert a kezei is össze vannak vagdalva.

Bunkán egy darabig szótlánul állt.

— Nos, és egyebet nem tudott meg? — kérdé azután.

— Minden irányban intézkedtem, de még eddig semminemű nyom sem volt felfedezhető. Az éjjeli eső mindent elmosott, — válaszolá az altiszt zavartan.

— Köszönöm az ilyen intézkedést, — mondá Bunkán ridegen — ha ön az érkezésem előtt széttapostatja az embereivel még azt a halvány nyomot is, a mit az eső megkimélt. Nézze ezeket

a nagy csizmanyomokat itt köröskörül, — s rámutatott a széles rendőrcsizmák mély csapásaira.

Ezzel otthagya a bámuló altisztet s a hulla felé ment. És nézte hosszan, mereven. Mélyen bennégő sötét szeme lassan siklott végig rajta. Nem érdekelte semmi sem, csak az a véres tetem. Nem kimélte ruháját. Letérdelt a sáros, véráztatta földre s úgy maradt soká egy helyben, mozdulatlanul. A ki messziről nézte, azt hitte, hogy imádkozik. Hirtelen megmozdult. Megfogta a halott merev, ökölbe szorult kezét s valamit kivett belőle. Megnézte. Egy félig elázott, meggyűrt papirdarabka volt. A hogy óvatosan kismította, kitünt, hogy egy fehér levélboríték letépett csücske. Egyéb semmi. Legalább egy szó, egy betű írás is odaszakadt volna vele, de épen séggel mi sem volt rajta. Hanem azért megbecsülte. Meglátszott az arcza különös kifejezésén, a mikor elhelyezte a tárczájában, hogy az a piczi papir megzavarta. Jó emberismerő kétségkívül leolvashatta volna a küzdelmet az arczáról, a mi e perczben kínozta. Birkózott a gondolataival; a szeme már inkább befelé nézett, mintha a saját lelkében kereste volna az összekötő kapcsot. Aztán megtorpant. A hulla már nem érdekelte, azon nem volt már több látnivaló. Kutatott tovább a sáros talajon. Itt-ott gyorsan méréseket tett a sárban, a hol talán csak ő látott valamit. Lassan mindinkább távo-

lodott a holttesttől s zegzúgos irányban eljutott a pár lépésnyire álló kerti padhoz, a mely egy hatalmas diófának törzséhez volt támasztva. Valamit észrevehetett, mert hirtelen a pad fölé hajolt. Elővette a nagyítóját, úgy nézte a zöldre festett, de már megkopott deszkát. Aztán oda fordult az egyik rendőrhöz.

— Ki jött önök közül a hátsó bejárat felől a parkba? — kérdé.

— Én jöttem — felelt egy érdes hang a körülállók csoportjából s az illető kíváncsian közeledett a fához.

— Szeretném tudni, mi keresni valója volt ezen a padon. Miért állt ide fel?

— Hát azt meg már honnan tudja a tiszt úr, hogy épen én léptem ott? Tán mert, hogy sáros a pad? Hiszen ihol la, mindünknek sáros a csizmája, — okoskodott a paraszt.

— Azt kérdem, hogy felállt-e ide és mi okból? — kiáltá Bunkán türelmetlenül. — Nincs most időm hallgatni a kerülgetéseit, feleljen egyenesen: igen, vagy nem!

— No-no kérem szépen, hát igen fölléptem oda, hogy elérjem ezt a kék pántlikát, — és a zsebéből előhúzott egy széles selyemszalagot s a rendőrtiszt felé nyújtotta. — Ott akadt azon az ágon s azt gondoltam jó lesz a Marcsámnak, oszt' eltettem.

Bunkán arczán bosszúság látszott s keményen végignézett a fa alatt álló rendőrön.

— Lássá, így vigyáznak maguk, hogy minden érintetlenül maradjon a míg a vizsgálat meg-ejtetik!

Aztán a paraszthoz fordult.

— Mondja, vissza tudná tenni ezt a pántlikát ugyan úgy, a mint az állt, mielőtt leszedte?

— No hogyne tudnám, — szólt az s egy ug-rással föntermett a padon. A szalagot háromszor körülcsavarta a diófának a padfelé lecsüngő egyik ágára, úgy, hogy a két vége alácsüngött.

— Épen úgy volt odacsavarva?

— Úgy hát. Épen úgy.

Bunkán levette a szalagot és zsebre tette. Egy darabig még vizsgálta a fát és környékét, azután utasítást adva a másik rendőrtisztnek a továbbiakra, a ház felé indult. A paraszt, a ki eddig szóttlanul bámult, egyszerre megszólalt.

— Már megengedjen a tiszt úr, de majd kifúrja az oldalamat, hogy honnan a csudából gondolta ki, hogy épen én álltam a padon, mikor annyian vagyunk itt.

Bunkán önkéntelenül is elmosolyodott a paraszt csökönyösségén s egy pillanatra megállva, a pad felé mutatott.

— Nos, hogy megnyugodjon, hát megmon-dom, hogy honnan tudtam meg. Ha megnézi azt a sarat ott a padon, hát láthatja, hogy annak a

jó része sárga agyag. Olyan meg nincs az egész környéken, csupán ott a hátsó bejárat előtt van egy darabon azzal feltöltve az út. Hát most már, a ki oda föllépett, az csakis a hátsó bejárat felől jöhetett be, még pedig azóta, hogy megállt az eső, vagy legfeljebb egy óra előtt, mert másképp el lenne mosva. És maga egyedül jelentkezett, hogy arról jött.

— Való, való, — dünnyögte a paraszt s fejcsóválva nézegette a csizmájára tapadt sárga agyagot.

★

Minden szenzáció csak 3 napig tart s az emberek hamar felejtenek. Pár hónap múlva azt se tudták, hogy Jónás Pál kertész valaha létezett.

Hanem volt egy ember, a ki a többi helyett is jól az eszében tartotta.

Bunkán János nem tudott tőle aludni. A sok száz titokzatos eset közül, a melyekben eddig dolgozott, még egy se tette ennyire próbára az eszét és a türelmét.

Pedig eleinte olyan könnyűnek hitte a dolgot és a végén meg valahogy meghaladta az erejét.

Ez a gondolat bántotta, majdnem dühössé tette. Nem, azt az elégtételt nem hozza meg az ellenségeinek, hogy ő, a Bunkán, bevallja a tehetetlenségét. És nekikeseredve, tízszeres erővel dolgozott. Hanem a képen napról-napra mindjob-

ban meglátszott a csüggedés. Olyan volt, mintha önérzetében iszonyúan megsértették volna. Ha olykor-olykor megjelent a rendőrség palotájában, alig mertek szólni hozzá. A tisztviselők azt rebesgették egymás között, hogy búskomorságba esett.

Ily körülmények között egy reggel a háziasszonya majdnem összeecsapta a kezét meglepetésében, midőn Bunkán derült arczczal köszöntötte s könnyedén, valami víg dallamot dúdolva távozott hazulról. Nem lett volna asszony, ha rögtön ki nem nyomozta volna a hirtelen változás okát. Hanem a Bunkán szolgája mindössze csak annyit tudott mondani neki, hogy gazdája az elmúlt éjjel hajnal felé átázva s sárosan jött haza s csupán annyit mondott, hogy reggel 8 órakor keltse fel. E sovány adatok pedig édes-keveset elégítették ki az asszonyság kíváncsiságát.

Bunkán ekkor már lenn járt az utcza kövezetén. Szép verőfényes őszi reggel volt. A fák sárguló levelein most még ott csillogott az éjjeli eső maradványa. Mintha a galyak ezernyi színben ragyogó gyöngyszemekkel lettek volna behintve. A rendőrtiszt kéjjel szívta magába az aczélos tiszta levegőt. Régen nem érezte ilyen jól magát. Nagy kerülőt tett s meglátszott rajta, hogy csupán szórakozásból sétál. Hanem mikor a külső város egy csinos földszinti házához ért, megállt és becsengetett.

— Itthon van Volbert úr? — kérde a szolgát, a ki ajtót nyitott.

— Egy óra előtt ment el, — válaszolá a szolga — de úgy mondta, hogy a délelőtt folyamán hazajön.

Bunkán egy pillanatig hallgatott, aztán kivett egy névjegyet és sebesen néhány szót írt reá.

«Ma este 6 óráig okvetlen várom a lakáson. Forgópisztolyát hozza magával.

Bunkán.»

— Ezt, mihelyt Volbert úr haza jön, azonnal át fogja adni.

— Igen kérem, — s a kapu becsukódott.

★

Aznap este a b . . . i úton két férfi haladt szorosán egymás mellett. A külváros utolsó háza is jó messze elmaradt mögöttük, mikor egy dülőhöz érve, mely az országútról a földekre vezetett, a szálasabb egyszerre megállt.

— Itt egyelőre megállapodunk, — szólt úti-társához — s kiszívhatunk egy szivart, mert ha jól sejtem, legalább is 5—6 órára le kell mondanunk erről a gyönyörüségről.

Ezzel mind a ketten letelepedtek az útmenti pázsitra.

— Az idő különben gyönyörű, — folytatá az

előbbi — pompásan sötétedik s egy óra múlva minden fekete lesz.

— A levegő is enyhe és hiszem, hogy az éjjeli örködés nem lesz olyan fárasztó, mint a tegnapi, mert bizony tegnap alaposan végig paskolt az eső.

Egy gyufa serczegése hallatszott s a felvillanó lángocskát a tenyerével közrefogva, odavitte a szivarja végéhez.

A legyűrt kalap árnyékából egy pillanatra megvillant a Bunkán sötét szemepárja. A ki mellette ült, az Volbert rendőrtiszt volt, egykori ellensége, de mióta egyszer az életét megmentette, a legmegbízhatóbb embere lett.

Szótlanul ültek egymás mellett. A sötétség mindinkább áthatlanabb lett s már csak az időnként megéledő két tüzes pont mutatta, hogy még mindig ott vannak.

Egy óra múlva Bunkán eldobta szivarját és felállt.

— Itt az ideje, hogy megkezdjük a munkát, — mondá s Volberttől kísérve, hosszú lépésekben neki vágott a földeknek. A dülő félív-alakban kigyózott a város másik széle felé s egy jó óra telt bele, míg a két férfi oda ért. Egy pillanatra megálltak. Sűrű sötétség burkolt el mindent, de azért homályosan ki lehetett venni az ég felé törő hatalmas fákat, melyek feketén meredeztek a magasba. Előttük egy magas deszkakerítés

huzódott végig s mögötte mintegy kétszáz lépésnyire fáktól körítve egy épület körvonalai látszottak. Volbert megütődve vette észre, hogy a szép özvegy Londainénak a város szélén fekvő villája előtt vannak, a mely állandó lakásul volt berendezve. Valami hirtelen végigczikkázott az agyában s egyszerre homályos sejtelme támadt a Bunkán céljáról, a melyből ő eddig csak annyit tudott, hogy valakit el kell fogni. A szíve sebesebben kezdett dobogni, mert érezte, hogy Bunkán nem mindennapi meglepetést tartogat a számára.

E perczben Bunkán szorítását érezte a karján, a ki egészen magához vonta.

— Csináljon mindent utánam — monda suttogva — s akármit is lát, maradjon nyugodtan.

Nesztelen léptekkel haladtak egy darabig a kerítés mellett, a míg egy olyan helyre értek, a hol a sűrű magas bokrok áthajoltak a kerítésen. Bunkán megállt és óvatosan átkapaszkodott.

Pár pillanat mulva már mind a ketten ott hasáltak benn a kertben a bokrok aljában. A fák sötét árnyéka teljesen fődte őket, de azért csak négykézláb, lehető csendben haladtak előre. Bunkán vezetett. Időnként lekuporodott és hallgatódzott. Aztán másztak megint tovább, egyik bokor aljától a másikig.

Már a park közepe felé lehettek, a midőn

Bunkán egy sűrű bokor aljában bevárta Volbertet.

— Várjon itt csendben, a míg visszatérek —
suttogta.

Ekkor mintegy 120 lépésnyire voltak az épülettől. Az egyik ablak redőnye nem volt lebozsátva s a lámpa fényénél tisztán kivehető volt Londainé alakja, a ki egy asztalnál ült s egy könyvből olvasott.

Bunkán szemei kimeredtek, kétszeresen figyelt. Tisztás helyeken nem volt teljes a sötétség s elmúlt egy néhány percz, a míg tovább kúszott. Lassan, nesztelenül távolodott, mint a kígyó s csak ritkán hallatszott egy-egy száraz galy roppanása s ilyenkor rögtön meglapult. Volbert kiülő szemekkel nézte és hallgatta a szíve dobogását. Fogalma se volt, mi fog következni.

A mit ezek után látott, azt épenséggel nem értette. Bunkán most odaért egy hatalmas fa törzséhez, a mely előtt Volbert valami padféle körvonalait látta. Az ablakból kiáradó fénysugár félig-meddig rá esett s ki lehetett venni, hogy a pad mellett meglehetősen széles sétány vezet.

Bunkán feltérdelt. Egy macska ügyességével megkerülte a padot s e közben két keze idegesen babrált valamivel. A másik perczben már ott feküdt Volbert oldalán a sűrű bokor alatt.

— Vegye kezébe a forgó-pisztolyát és harapja össze az ajkát, — súgta.

Köröskörül nyomasztó, halálos csend uralkodott.

A város toronyórái egymásután verték ki a negyedeket. Az idő kegyetlenül lassan telt. Fél-tizenkettőkor a szép Londainé becsapta a könyvet s felemelkedett. A szekrényről kétágú gyertyatartót vett le, meggyújtotta, aztán kifújta a lámpát. A két férfi tisztán láthatta, mint lép egy pillanatra égő gyertyákkal kezében az ablakhoz. Egy-két perczig mozdulatlanul állt, aztán elfordult s átment egy másik szobába. Az ajtót nem tette be, mert a gyertyák halvány, haladó fénye még egy darabig kirezgett az éjszakába. Aztán teljesen sötét lett.

Az órák egymás után múltak és mi sem változott. Hajnali 3 óra felé Bunkán egyszerre megérintette Volbert kezét. Gyenge súrlódás hallatszott. A nesz mindinkább erősödött s a sétányon egy fekete tömb mozgott előre. Az alak óvatosan lépkedve, egyenesen feléjük tartott. Mikor a diófa alá a padhoz ért, hirtelen megállt. Magas férfi alakja volt. A nyakára valami kendő-féle volt vetve, melyet a mellén balkezeivel összefogott. Pár pillanatig az épület ablakai felé fordította az arcát, aztán nesztelenül fellépett a padra. Szorosan a diófa mellé simúlt s a karjával odanyúlt, hol a törzsnél az ágak három felé szétágaztak.

Ebben a pillanatban fojtott sikoltás hallat-

szott. A pad nagy robajjal feldőlt, az idegen rugdalózva csüngött a törzs mellett a levegőben.

A másik szempillantásban már lefülelték. Megkötözve, káromkodva nyögött a gyepen.

— Dühös egy ficzkó, de átkozottul jó fogavan — mormogá Bunkán s a zsebkendőjét rácsavarta a kezére.

— Ön vérzik?

— Semmi! semmi! Lényegtelen dolog. A hogy letépertem, esés közben bekapta az újjamat s jól a szeme közé kellett ütnöm, hogy elereszsze. De most siessünk innen — mondá Bunkán s gyorsan helyére állítá a padot, fölmotolálta a hosszú, finom selyemzsineget, a mely olyan kitünően megtette a szolgálatot s fellépett a padra. A zsebéből valami fénylő tárgyat vett elő. Alig volt nagyobb, mint egy jókora zsebóra. A tenyerébe fogta s odatartotta a diófa elágazásához. Az újja egy nyomására vakító fény villant elő a kis tárgyból. A törzsből szétágazó derék vastagságú ágak egyikén egy hosszúkás, arasznyi mélységű odu tántongott. A földszintről nem lehetett észre venni, csak úgy, ha a padon állva nézték.

Bunkán mohón nyúlt az ódúba. Mikor a karját visszahúzta, újjai között egy fehér levélborítékot tartott.

E pillanatban hirtelen sötét lett s Bunkán lelépett a földre.

— Mehetünk — mondá.

Volbert egy zsákhordó ügyességével vállára kapta a szó szoros értelmében összekötözött és felpeczkelt embert s eltűntek a bokrok között. A kerítésen való átjutás azonban már nem ment olyan csendben, mint azt Bunkán óhajtotta. Ezenfelül a fogoly is nagyon rajta volt, hogy minél nagyobb zajt okozzon, bár ez csak kevéssé sikerült neki, mert csak hörögni tudott. A míg az átmászással bajlódtak, az épület felől egy ablak csukódása hallatszott, de ezt a két rendőrtiszt nem vette észre.

Mikor vagy száz lépésnyire hátuk mögött maradt a park, Volbert letette terhét.

Bunkán feloldá az ember lábáról a szorosan rácsavart zsineget s közrefogva, siető léptekkel vonszolták magukkal. Tíz percz múlva kiértek a főútra, mely a villa felől a városba vezetett.

★

Eddig teljesen szótlánul haladtak, csak az erős lihegésük hallatszott.

— Csak még egy kis kitartást, kedves doktor úr, — szólalt meg ekkor Bunkán — mindjárt elérjük a kocsinkat.

Volbert, a ki csak most vette jobban szemügyre az embert, felkiáltott:

— Ah! Dénes Józsi!

A fogoly arcza dühösen vonaglott s a szeme határtalan dühvel tekintett a két tisztre.

Már erősen hajnalodott, mire a városban jártak.

Az utca sarkán bérkocsi állt. A lovak le voltak takarva s a kocsis jóízűen szundikált a bakon.

Bunkán érdes hangjára ijedten ocsúdott föl s bambán, álmosan bámult a három utasra, a kik már ekkor benn ültek a kocsijában. Fogalma sem volt róla, hogyan kerültek azok oda.

— Hajts! — kiáltá Bunkán s a fogat egyet rándulva tovagördült.

*

Három nappal ez események után egy körúti kávéház egyik márványasztalkája mellett két férfi ült: Bunkán János meg a barátja, Volbert rendőrtiszt. A feketekávéjukkal voltak elfoglalva, a melyet a pinczér épen akkor tett eléjük. Bunkán egyenként sülyesztgette a fehér koczka-czukrokat a csészéjébe, beleszúrta a kanalát s mikor ezzel a művelettel készen volt, odaszólt Volberthez:

— Hát úgy van, a mint már olyan sokszor megmondtam. Ha az ember nagyon könnyűnek látja az első pillanatban a munkáját, megeheti a méreg és még sem tud vele boldogulni. Ha meg kemény munkának nézi, nem tud eleget

csodálkozni rajta, hogy mily könnyű megoldani. Lássa, így voltam a Jónás Pál esetével is. Még a helyszínén se voltam s már azt hittem, hogy ismerem az egész történetet. Éjszakai időben egy parkban meggyilkolnak egy kertészt, a kinek egy nagyon szép asszony volt a gazdája. Egy szép asszony, a kinek az ura valami vadászaton véletlenül járt szerencsétlenül. Annak a szerencsétlenségnek az egyetlen élő tanuját a suttogás meg nagyon közel hozta a szép asszonyhoz. Tudok már annyit a praxisomból, hogy egy igénytelen kertészt meg nem ölnek a szép szeméért. Ha van valami haragosa, hát az elnás-págolja, ha tudja. Hanem mikor ilyen embereket állítanak félre az útból, annak nem szokott közönséges oka lenni. Olyan biztosan tudtam mint most, hogy az a bolond kertész meglátott valamit az ostoba fejével, a mit nem lett volna szabad látnia, s ezért aztán az életével fizetett. Ugyan azzal a biztossággal mertem volna állítani, hogy az a boldogtalan a Dénes Józsi keze által vérzett el, a mint azt most tudom és azt hittem, hogy csak a kezemet kell kinyújtani. És a végén majdnem beletört a bicskám ebbe a puhának látszó kenyérbe. Kemény volt az, kőkemény, mert hiányzott a dolog veleje. Hiányzott az, a mit az a kertész tudott vagy meglátott és a mit meg nem mondhatott többé. Egy csipet nem sok, de annyi bizonyíték se volt a Dénes

Józsi ellen. Nagyon ügyesen volt az megcsinálva. A mi nyom maradt, az csak arra volt elég, hogy egyenesen bele bomoljon az ember. Az áldozat kezében találok egy szilánk papirost, valami levélboríték letépett csücskét. Hogy került az a kezébe? A helyszínén az egyik faágon egy selyemszalag akadt ott. Valami csóka csak nem csavarta oda! Miért lógott az ott? Miért ment az a kertész éjszaka idején a parkba, mikor még se gyümölcs, se olyasmi nem volt, mit meg kellene őrizni. Az a másik meg miért szúrt?

Megkeverte a kávéját, félig kiitta és így folytatá :

— Látja, az ember olykor olyan biztosan tud valamit, hogy meg merne rá esküdni s a legjobb barátjának sem mondhatja el, mert nem bizonyíthatja. Én éreztem, hogy ez a Dénes Józsi munkája, a minthogy a Londai Imre haláláért is őt okoltam, a mikor az ország másik végén olvastam a lapokból azt a szerencsétlenséget. És összetett kezekkel kellett néznem, mint jár szabadon, mert hát nagyon keményen tartotta magát. Pedig hát ugyancsak résen voltam. Nem ment a Londainé portájára egy sor írás se, a miről ne tudtam volna, mert a komornája az én emberem volt. Nem ment Dénes Józsi a Londai Imre halála óta annak a háznak a tájé-kára se, nem is írt egy sort se. Azaz hogy ment is, meg írt is — csakhogy a maga módján.

Meggyújtott egy szivart hörpentett a kávéjából s egy darabig szünetet tartott. Egészen beleélte magát az elbeszélésbe; a képén valami kényszerű küzködés ült, mintha még most is keresné a rejtély kulcsát.

— Hát nem tudtam semmire se menni — folytatá. — Egyik hét mult a másik után és semmi se jutott az eszembe. Reménytelenül mentem a legközelebbi találkozásra. A komornám úgy jött, mint a kinek semmi mondani valója sincs. — Nos? — kérдем. — Mi sem történt az egész héten — mondá. — Asszonyom az idejét olvasással tölti, egész délutánokon át a parkban sétál s alig alszik valamit, de sehová ki nem megy. — A házba se jött azóta idegen? — Nem, senki se jött. Azaz, hogy egy kertész ajánlkozott az üresedésben levő helyre, de asszonyom elutasítá. Nincs szüksége rá. — Hogyan, nincs szüksége kertészre? — Úgy mondá. — No hát csak legyen résen Mari. Isten áldja! — mondám s mentem egyenesen háza, — töprengeni. Mert iszonyúan a lelkemre ült ez a dolog. Mondhatom, nincs keservesebb valami, mint mikor az ember érzi, hogy mennyire tehetetlen.

Egyszerre aztán csak belenyilalt valami az agyvelőmbe.

Hogy is mondta az a lány? A Londainénak nincs szüksége kertészre. Ha eddig szüksége volt, miért felesleges most egyszerre? Nézzük csak!

Hátha annak a szegény Jónás Pálnak is az volt a bűne, hogy egy kicsit túlságosan fölöslegessé vált!

— De hát miért vált fölöslegessé? — kérdém magamtól.

Eszembe jutott a Jónás Pál kezében szorongatott papirdarabka, no meg a fáról csüngő szalag, a mi egyik se vágott a Jónás Pál szakmájába. A másik perczen készen voltam a tervemmel. Kezdtém sejteni, hogy abban a parkban van az, a mit a meggyilkolt meglátott és hogy azt még talán most is meg lehet látni és azért nem akarnak oda efféle mászkáló embert szerződtetni. No, — gondoltam — ma felcsapok én kertésznek, még csak fizetés se kell érte. Aznap este 10 órakor kerülővel hátulról belopódtam a Londainé parkjába. Nem volt valami sötét, hát jól le kellett hasalnom egy bokor árnyékába. Vagy három órát ülhettem egy helyben, a mikor a hátam mögött óvatos léptek nesze hallatszott. Ohó, — gondoltam — úgy látszik nem fogok unatkozni. Vagy tíz lépésnyire egy férfi haladt el csendesen mellettem, egyenesen arra tartva, a hol a tavasszal Jónás Pált megtaláltuk. A nagy diófa alatt megállt; egy darabig nyújtogatta a nyakát s akkor láttam először azt a jelenetet, a mit önnek is bemutattam. A férfi felállt a kerti padra, megölelte a diófa törzsét s egy ideig motoszkált ott. Hogy

mit csinált, azt nem tudtam kivenni, de már szerettem volna leharapni a fejemet, hogy azt már hónapok előtt nem tudtam kitalálni. Pár percz múlva lelépett a földre s úgy a mint jött, nesztelenül eltávozott. Hagytam menni.

Ha nem is láttam az arczát, jól tudtam, hogy az ki lehet. Aztán meg biztos voltam benne, hogy nem először és nem is utoljára járt ott. Egy fél óra múlva előmásztam a rejtekemből és utána csináltam én is azt a műveletet. Már meg se lepett az, a mit találtam, inkább azon csodálkoztam, hogy előbb nem jöttem rá. Ott, hol a diófa törzse 3 ágra szétvált, a földről láthatatlan és az esőtől is védett meglehetősen nagy odú tátongott. Belenyúltam. Egy jól leragasztott levelet vettem ki belőle. Hirtelenében nem tudtam elhatározni magam, hogy mitevő legyek. Magammal vigyem-e, avagy ott hagyjam? Kíváncsi voltam a tartalmára nagyon, de azért mégis visszatettem.

Éreztem, hogy valami még hátra van, a mit szintén meg kell látni. Hamarosan körülvizsgáltam az ágakat, a mennyre a homály engedte, hanem azt a rejtélyes szalagot nem találtam sehol. Égő fejjel mentem haza.

Másnap természetesen megint kifeküdtem, de előbb óvatosan megvizsgáltam a fát. Az odú üres volt, de az egyik ágon ott lógott a szalag. Tizenegy óra felé esni kezdett az eső s azt

hittem, hogy semmi se fog történni. Hanem éjfél tájban megjött az emberem. Ment egyenesen neki a fának. Egy darabig állt ott s megütkezésére fel se lépett a padra, hanem a ház felé fordítva arcát, óvatosan megindult.

Mikor a ház aljába ért, lehajolt és valamit keresgélt. Pár pillanat múlva az ablaküvegen gyöngye koppanás hallatszott. A kavics ütődésének zaja volt, melyet nekidobott az ablaküvegnek. Öt percz múlva megnyilt az épületnek a park felé nyiló egyik ajtaja s a férfi nesztelenül besurrant rajta.

Mondhatom, hogy iszonyúan dühös voltam magamra. Az eső úgy zuhogott, hogy egy darab száraz hely sem volt rajtam, a gazember meg pásztorórázik most odabent. Most már tudtam, miért nincs ma válasz a levélre. Most már láttam, hogy mit jelent az a szalag. Mikor az künn van, azt jelenti: «jőjj, várlak»; — ha nincs: «ma nem szabad jönnöd», hanem helyette ott van a levél.

Valóban meg voltam lepődve. Az emlékezetemben hirtelen forradalom támadt s egyszerre száz meg száz ilyen szalagos históriát láttam magam előtt. Visszaemlékeztem, hogy országutak mentén a fákon, magánosan álló oszlopokon hány száz esetben láttam különböző színű szalagokat, rongyokat csüngeni, a mit bizonynyal szintén nem kedvtelésből tűzdeltek oda. Azok

mind e fajta posta-állomások jelei lehettek, valószínűleg kóbor cigányok szolgálatában. És nekem most kell csak megtanulnom ezt a bár különös, de bizonynyal a mainál sokkal régebb keletű postázást. Ha ez előbb jut az eszembe, már hónapokkal előbbre volnék. Ezzel ettem magam, a míg az emberemre vártam.

Egy víz voltam, de azért kibőjtöltem. Már szürkült, mikor a parkon át surranva eltávozott. Fél óra múlva mentem én is. Aztán elhatároztam, hogy másnap magammal viszem önt is s ha kell, egy hétig minden éjjel ott leszünk, a míg megcsípjük. A többit tudja.

Vittem magammal egy jó erős hosszú zsineget. Azzal megkötöttem a pad támláját s az odú szája fölé egy hurkot helyeztem, a szalag nem volt künn, tehát ha jönni fog, okvetlen belesnyúl, gondolám. A szerkezet, a mint láttam, pompásan működött. Mihelyt a padra állott s az odúba nyúlt, elrántottam a zsineget. A pad kiszaladt a lábai alól és ő fogva volt. Ott voltam végig a kihallgatásánál. Eleinte konokul tagadt, de mikor megmondták neki, hogy Londainé aznap reggel megmérgezte magát, megtört és mindent beismert.

Elmondta, hogy a kertész egyszer megleste s csak akkor vette észre, mikor az a válla mögé kerülve, kikapta kezéből a levelet. Tudta, hogy el vannak veszve, ha azt a levelet nem tudja

megkeríteni. Birkózni kezdtek hát életre-halálra. Ő ledöfte késével az embert s a levél csücske leszakadt a küzdelemben, a mit csak később vett észre. A szalagról megfeledkezett. Beismerte, hogy Londainéval már a férje életében is volt viszonya s hogy már abban az időben kezdték a szalaggal jelezni, hogy éjszakánként felmehet-e vagy sem. Londai Imre egyszer valamit észre vehetett s egy vadászat alkalmával vallatóra fogta. Rászegezte a fegyverét és kényszeríteni akarta, hogy beismerő vallomást tegyen. Ő tagadt, mire Londai arczul ütötte s távozni kényszerítette. Ő futott előle, de az indulat elfogta s visszafordult s a még mindig egy helyben álló Londait egy lövéssel leteríté. Hogy elhárítsa magáról a gyanut, egy töltényből kivette az éles töltést s a vaktöltéssel közvetlen közelből oda lőtt, a hol a sebcsatorna volt, hogy megpörkölje áldozata ruházatát, azt a látszatot keltve, mint ha az a saját fegyverének véletlen elsütésétől esett volna el. Azóta, mivel figyelték, nem mehetett Londainéhoz s félt, hogy a postán a leveleket elfogják, hát továbbra is a diófa útján leveleztek.

Egy év múlva el akartak menni külföldre, hogy ott összekelnek, de a nemezsis utólérte őket. Tegnap szállították át az ügyészség börtönébe. Összetört öreg ember a szép Dénes Józsi már

s bizony ezt az üres kávéscsészét sem adnám a fejéért.

Elhallgatott; az arcán valami rezignálás látszott s csak az ujjai babráltak idegesen a gyufatartóval. Azontúl szótlanul, némán ültek ott s egy fél óra múlva elhagyták a kávéházat.

